

Posudek bakalářské práce Alžběty Dyčkové *Vztah mezi Bohem a člověkem v pojetí Sörena Kierkegaarda*, ÚFaR 2018, 45 stran

Práce Alžběty Dyčkové si klade za cíl vyložit Kierkegaardovo pojetí lidské existence, přesněji řečeno procesu, jímž je lidská existence, a to s primárním zřetelem k otázce vztahu mezi existencí a Bohem. Nejde tedy pouze o rekonstrukci Kierkegaardova pojetí člověka a tzv. stadií existence; autorka si nadto klade obtížnou otázku, jaká přesně je vzhledem k cestě existence „role“ Boha.

Práce je dobře strukturovaná (vedle úvodu a závěru) do čtyř kapitol. Po celkovém výkladu struktury existence (kap. 1) přichází rozbor průběhu existenciálního pohybu (kap. 2), aby se následně tematizovala otázka, jaký je začátek a také důvod pozemské existence (kap. 3). Kapitola 4 se pak soustředí na oblast, která stojí na pomezí filosofie a teologie: jejím tématem se stává mj. osoba Ježíše Krista a zejména Kierkegaardem postulovaná tzv. „podmínka“, bez níž by v průběhu světské cesty nebylo vůbec možné uskutečnit vztah k Bohu.

Obecně mám za to, že největší slabina je zároveň nejvýraznějším pozitivním rysem celé práce. Autorka neprovádí pouhou rekonstrukci Kierkegaardových myšlenek, nýbrž vstupuje s autorem do myšlenkového dialogu. Kierkegaardovy teze totiž interpretuje jako pokusy řešit věčné problémy, které sama vidí, pokud jde o lidskou existenci v jejím vztahu k tomu, čemu se říká „Bůh“. Vzhledem k tomuto zaměření se Alžbětě Dyčkové daří vypracovat velmi plastický a v některých bodech nejenom kontroverzní, ale též inovativní obraz Kierkegaardova myšlení, což u prací na této úrovni rozhodně není obvyklé. Jinak řečeno, autorka se snaží jít přímo k věci, a jelikož její věc je komplikovaná a předpokládá mnoho kroků, které nelze provést zcela podrobně, nemá-li se ztratit to, co je (pro autorku) podstatné, jistě lze namítnout, že některé výklady by měly být provedeny pečlivěji, resp. že v některých bodech autorka provádí interpretační (a koneckonců i věčné) rozhodnutí, které rozhodně není jediné možné. Řečeno ještě ostřeji, autorka nakonec celkem zjevně není věrná Kierkegaardovým vlastním intencím, nereprodukuje korektním způsobem jeho vlastní postoj, spíše dospívá ke koncepci, která je až příliš nekřesťanská – pro toto vyústění však má své důvody, jež se mohou stát předmětem další diskuse.

Za nejcennější část práce považuji úvahu v části 3.2. Autorka zde artikulovaně řeší otázku, proč člověk vůbec musí absolvovat cestu životem, aby se tak sjednotil s Bohem. Podle autorky je důvodem to, že jedině takto, tzn. jedině skrze pozemskou cestu, se může uskutečnit Boží láska k člověku: jenom za předpokladu oddělení člověka od Boha se člověk může spojit s Bohem jakožto svobodný a Bohu „rovný“ ve svém vlastním bytí sebou.

Autorka dospívá k závěru, že „Bůh se k člověku ... vztahuje tím, že jej tvoří“, přičemž do samotné jeho stvořené podstaty je již univerzálně „zakomponovaná podmínka, kterou člověk navazuje vztah k Bohu“ (38). Zároveň podle Alžběty Dyčkové „Kierkegaard naznačuje v rámci vztahu k Bohu určitý prim nekonečných aspektů lidské bytosti“ (40). Toto tvrzení je jednou z klíčových a nepochybně kontroverzních tezí, která by vyžadovala další rozbor. Sama autorka si ostatně uvědomuje, byť je to z jejích formulací patrné jen nepřímo, že tato interpretace (stejně jako interpretace tzv. „podmínky“) vede spíše k ne-kierkegaardovské pozici, jelikož tento výklad oslabuje Kierkegaardův důraz na časovou jedinečnost (nejenom zjevení Ježíše Krista).

Celkově lze říci, že autorka předložila zanáčenou a čtivou práci, v níž dospěla k neortodoxnímu rozvinutí Kierkegaardova pojetí lidské existence v jejím vztahu k Bohu. V některých částech sice práce zůstává spíše svědectvím intenzivního promýšlení dané problematiky, než že by nabízela jasně strukturovanou argumentaci, klady však přesto po mém soudu výrazně převažují nad zápory. Práci proto doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako (ještě) *výbornou*.

V Urbanově 30. 5. 2018

Martin Ritter, Ph.D.